

een officier met een goud- en zilvergevlochten epaulet zonder ster, dan kon men weten dat het een *Generalmajor* was – wat deed een *Generalmajor* op die plaats? Waar was zijn hoofdkwartier? Zulk een hoofdkwartier was in de eerste jaren duidelijk gemarkeerd. Spionage was een zaak van goed waarnemen en goed combineren. Dat was wat Ernst de Jonge in '42 aan Pot voorhield in de beginfase van de groep-‘Kees’. ‘Ik begon’, schreef Pot na de oorlog,

‘te werken volgens het systeem dat de Jonge geleerd was. Dit hield in dat ik eindeloos langs de kust fietste en zo goed mogelijk trachtte te onthouden wat ik had gezien. Al spoedig ontdekte ik een zeker systeem in de kustverdediging. De posten langs de kust waren doorlopend genummerd. Ook de posten landinwaarts vertoonden steeds een systematische samenhang. Losse waarnemingen op zichzelf waren betrekkelijk waardeloos. Door de vele mutaties was het moeilijk met zekerheid te zeggen wat zij betekenden. Wanneer echter bekend was dat twee regimenten infanterie in een divisievak waren omgewisseld, was dit, wanneer je een behoorlijke kennis van zaken had, vrijwel met een enkele oogopslag vast te stellen.’¹

Die ‘behoorlijke kennis van zaken’ maakte Pot zich eigen door grondige bestudering van Duitse militaire publikaties. ‘Naarmate mijn kennis zich uitbreidde, werd het’, zo schreef hij verder,

‘gemakkelijker om waar te nemen. Het was nu niet meer een aantal soldaten van een bepaald wapen dat zich ergens ophield, maar het werd mogelijk om met zekerheid vast te stellen dat dezen tot een bepaald *bataljon* van een zeker *regiment* van een aan te geven *divisie* behoorden’² –

en dat waren de gegevens die de Geallieerde staven nodig hadden. Zag men eenmaal een bepaalde structuur, dan wist men ook waar men verder naar speuren moest: geen compagnie zonder bataljon, geen bataljon zonder regiment, geen regiment zonder divisie.

Hoe ver de aanvankelijk eenzaam rondfietsende Pot na een jaar was, kan men afleiden uit het rapport E 72 dat hij kort voor zijn vertrek naar Zweden samenstelde³ – een rapport van 35 pagina’s waarin hij, ongeveer naar de stand van 1 mei '43, alle gegevens had samengevat die de verkenner en de andere informanten van de groep-‘Kees’ verzameld hadden. Hoofdzakelijk waren dat gegevens op grond van visuele waarnemingen geweest, maar dan

¹ L. Pot: Rapport (febr. 1951), p. 5–6 (Doc II-1139, a-1). ² A.v., p. 6. ³ Pagina 1 van dit rapport is illustratie 20 in ons vorige deel.